

Seweryn TCHÓRZEWSKI, Karolina WIELICKA-GAŃCZARCZYK
Politechnika Śląska, Wydział Organizacji i Zarządzania
seweryn.tchorzewski@polsl.pl; karolina.wielicka-ganczarczyk@polsl.pl

POSTRZEGANIE PRZEZ STUDENTÓW PRZYDATNOŚCI ZARZĄDZANIA PROJEKTAMI W PRZYSZŁEJ KARIERZE ZAWODOWEJ MENEDŻERA

Streszczenie. Menedżer jest jedną z kluczowych osób w organizacji, ponieważ bierze on pełną odpowiedzialność za działania, mające na celu wprowadzanie zmiany, niezależnie od tego, czy zmiana ta oznacza wprowadzenie nowego produktu, wejście na nowy rynek czy realizację kontraktu. Studenci Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej w ramach swoich studiów realizują kurs z zarządzania projektami, pozwalający im na zaznajomienie się z tematyką prowadzenia przedsięwzięć. W artykule zaprezentowano wyniki badań, dotyczące postrzegania przez studentów Politechniki Śląskiej potrzeby posiadania umiejętności zarządzania projektami i przydatności tej umiejętności w obecnej lub przyszłej karierze zawodowej.

Słowa kluczowe: kierownik projektu, kompetencja, studia, badania ankietowe, zarządzanie projektem

STUDENTS PERCEPTION OF PROJECT MANAGEMENT USEFULNESS IN THE FUTURE PROFESSIONAL MANAGER'S CAREER

Summary. Project manager is one of key members of organization because of his responsibilities and commitment to actions to pursue the goal of introducing changes, regardless if the change means introducing new product, joining new market or realization of the contract. Students of the Management and Organization Department of Silesian University of Technology during their studies realize course of project management, allowing them to familiarize onself with the subject-matter of project management. The article presents research data connected with perceiving of need of project managing skills and usefulness of these skills during the career among Silesian University of Technology students.

Keywords: project management, learning, competence, questionnaire survey, project managing

1. Wprowadzenie

Umiejętność zarządzania projektami stanowi jedną z kluczowych kompetencji każdej organizacji [1,5]. Wynika to z faktu, że realizacja projektów prowadzi do zmiany warunków funkcjonowania danego przedsiębiorstwa [3,11]. W szczególności, zmianą tą jest osiągnięcie celów strategicznych organizacji [2,4,14,15]. Oznacza to, że im lepiej potrafimy zarządzać projektami, tym efektywniej (z mniejszym wysiłkiem lub lepszym rezultatem) osiągamy te cele [13]. Oczywiście, w praktyce, w przypadku realizacji poszczególnych projektów możemy napotkać wiele przeszkód, lecz sprawne kierowanie projektami będzie zwiększać prawdopodobieństwo sukcesu [12].

Znaczenia w tym przypadku nabiera rola kierownika projektu, jako osoby odpowiednio przygotowanej i odpowiedzialnej za realizację przedsięwzięcia [3,12,16,17]. Przez przygotowanie rozumieć tu będziemy zarówno wiedzę, jak i doświadczenie, zaś przez realizację rozumieć należy umiejętność opracowania planu projektu, a także i późniejszy nadzór nad jego wykonaniem [6,7,8].

Dla każdej organizacji osoba potrafiąca sprawnie zarządzać projektami, potrafiąca zarządzać zmianą jest osobą niezbędną dla jej sprawnego funkcjonowania w dłuższej perspektywie czasu. Świadomość roli i znaczenia tej osoby dla sukcesu organizacji w polskich firmach wciąż jest dość niska. Politechnika Śląska kształci co roku kilkadziesiąt tysięcy osób, przygotowujących się do zawodów przede wszystkim inżynierskich (architekt, górnik, elektryk itd.). Osoby te, w części, uczestniczą w kursach zarządzania projektami, wykorzystując później w swojej karierze zawodowej zdobytą wiedzę [9,10]. Autorzy artykułu pokusili się o próbę odpowiedzi na pytania: jak studenci Politechniki Śląskiej postrzegają zarządzanie projektami? Czy traktują je jako narzędzie pozwalające im na rozwój ich osobistej kariery zawodowej czy też są zdania, że jest ono swego rodzaju „piątym kołem u wozu” (w szczególności dla studentów studiów typowo technicznych – wydziałów „inżynierskich” – budownictwa, architektury czy inżynierii środowiska)? Odpowiedzi na te pytania pozwoliłyby na poprawę efektywności realizowanych kursów.

2. Koncepcja badań

W wyniku niekorzystnych rezultatów nauczania i trudności z przekazywaniem wiedzy na zajęciach z przedmiotu zarządzania projektami postanowiono zbadać postrzeżenie przez studentów zarządzania projektami, jako przydatnej kompetencji menedżerskiej. W toku zajęć z zarządzania projektami badacze zauważyli następujące problemy, które stały się przyczyną podjęcia decyzji o potrzebie przeprowadzenia wnikliwych badań:

- brak znajomości przez studentów podstawowych pojęć, które powinny być opanowane w toku studiów, a tym samym stanowić naturalną bazę do komunikacji w trakcie zajęć¹,
- brak łączenia ze sobą wiedzy nabytej na innych przedmiotach w toku realizacji programu studiów i wykorzystywania jej na zajęciach z zarządzania projektami,
- nieprzyswajanie przez większą część grupy studentów treści omawianych na zajęciach, przejawiające się pytaniami o zagadnienia dokładnie omówione przez prowadzącego. Należy zauważyć, że w większości pytania studentów nie pogłębiały zakresu omówionego na zajęciach, jednakże zmuszały prowadzącego do powtarzania czy przypominania informacji, które student powinien mieć w wyniku uczestnictwa w zajęciach,
- niestaranne, pod względem edycyjnym oraz zawartej treści, przygotowywanie pracy zaliczeniowej (dotyczy zajęć projektowych). W projektach studentów pojawiały się podstawowe błędy, których osoby uczestniczące w zajęciach, mające niezbędne informacje dotyczące treści projektu omawianej przez prowadzącego systematycznie z zajęć na zajęcia nie powinny robić. Niezadowolające rezultaty dotyczące wyników pracy studentów w obszarze przygotowania projektu mogły wynikać z braku systematycznej pracy studenta na zajęciach²,
- rzadkie korzystanie przez studentów z możliwości skonsultowania (osobistego lub drogą elektroniczną) problemów czy wątpliwości związanych z przedmiotem.

Wyżej opisanych problemów nie można generalizować i przypisywać wszystkim studentom uczestniczącym w zajęciach z zarządzania projektami, jednakże dotyczą one większości – zwłaszcza studentów studiów stacjonarnych.

Celem przeprowadzonych badań, dla powyżej opisanych problemów badawczych, była weryfikacja postrzegania przez studentów zarządzania projektami jako przydatnej wiedzy w przyszłej karierze zawodowej. Na potrzebę badania przyjęto następujące pytania badawcze:

1. Czy studenci w sposób świadomy dobierają przedmioty, pozwalające im na znalezienie pracy i na dalszy w niej rozwój?
2. Czy studenci są świadomi przydatności wiedzy z zarządzania projektami w przyszłej karierze zawodowej?
3. Czy zarządzanie projektami jest postrzegane przez studentów jako jedna z kluczowych umiejętności menedżera?

¹ Brak znajomości podstawowych pojęć przez studentów (przykładowo takich jak: zarządzanie, cele strategiczne, taktyczne, operacyjne, misja, wizja itp.) powodował konieczność dygresji od meritum zajęć i zmuszał prowadzącego do uzupełnienia braków w wiedzy studentów.

² Zajęcia projektowe zostały opracowane w taki sposób, by każde z nich dotyczyło poszczególnych rozdziałów pracy zaliczeniowej studenta, co umożliwiła bieżące opracowywanie projektu i w razie konieczności bieżące wyjaśnianie wątpliwości studenta w ramach konsultacji. Brak systematycznej pracy studenta powoduje konieczność opracowania całego projektu na koniec przedmiotu.

Udzielenie odpowiedzi na powyższe pytania powinno udowodnić przyjętą w toku badań tezę, która zakłada, że studenci nie postrzegają zarządzania projektami jako narzędzia ułatwiającego wykonanie obowiązków menedżerskich w pracy.

3. Grupa badawcza

Dobór grupy badawczej był podyktowany programem kształcenia, realizowanym na poszczególnych kierunkach studiów. Do grupy badawczej zakwalifikowali się więc studenci kierunków i specjalności, na których przedmiot zarządzanie projektami był wykazany w toku organizacji studiów.

Badania przeprowadzono za pomocą obserwacji oraz badań ankietowych, za pomocą anonimowego kwestionariusza ankiety. Dla potrzeb badań zastosowano sieciowy dobór próby badawczej, polegający na dotarciu do studentów, z którymi badacze prowadzili zajęcia z zarządzania projektami w roku akademickim 2014/2015. Ze względu na powyższe próba badawcza obejmowała cztery zróżnicowane grupy:

1. Grupa pierwsza – studenci studiów stacjonarnych Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej studiujący na kierunku: Zarządzanie, o specjalności Zarządzanie Projektami i Innowacjami, Logistyka, Zarządzanie i Inżynieria Produkcji; Socjologia.
2. Grupa druga – studenci studiów niestacjonarnych Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej studiujący na kierunku Zarządzanie i Inżynieria Produkcji.
3. Grupa trzecia – studenci studiów podyplomowych Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej studiujący na kierunku Zarządzanie Projektami w Przedsiębiorstwie.
4. Grupa czwarta – studenci studiów stacjonarnych na Wydziale Inżynierii Środowiska Politechniki Śląskiej.

Bazując na powyższych grupach badawczych, w badaniach powinno wziąć udział:

1. Grupa pierwsza – 183 studentów.
2. Grupa druga – 62 studentów.
3. Grupa trzecia – 55 studentów
4. Grupa czwarta – 150 studentów.

Łącznie badania powinny zostać przeprowadzone w grupie 450 studentów. Dla potrzeb badania założono, że poziom ufności będzie wynosił 95% ($\alpha = 0,95$), wielkość frakcji 0,7, a błąd maksymalny 6%, w wyniku czego wymagana liczba osób uczestniczących w badaniu powinna wynosić 150 studentów.

4. Wyniki badań

Badania przeprowadzono w trakcie trwania semestru zimowego w roku akademickiego 2014/2015. W badaniach wzięło udział 175 studentów Politechniki Śląskiej, w tym 123 osoby będące w trakcie studiów stacjonarnych I lub II stopnia, z czego 47 studentów będących w trakcie studiów na Wydziale Inżynierii Środowiska Politechniki Śląskiej, 19 studentów studiów niestacjonarnych Wydziału Organizacji i Zarządzania oraz 33 osoby studiujące na studiach podyplomowych.

Podane dla poszczególnych grup wyniki badania dotyczą udziału poszczególnych odpowiedzi ankietowanych w odpowiedziach danej grupy badawczej. W wynikach badań podano analizę zbiorczą, uwzględniającą wyniki ze wszystkich czterech grup i analizę w podziale na poszczególne grupy. W opracowaniu dotyczącym metryczki podano udział odpowiedzi poszczególnych grup badawczych, w odniesieniu do wszystkich udzielonych odpowiedzi (suma odpowiedzi ze wszystkich grup).

Badania były realizowane przy wykorzystaniu kwestionariusza ankiety, który został podzielony na dwie części. Pierwsza dotyczyła metryczki i składała się z trzech pytań, druga odnosiła się do zarządzania projektami i zawierała jedenaście pytań.

4.1. Metryczka

W metryczce poproszono studentów o podanie informacji na temat: obecnego wykształcenia, formy organizacyjnej studiów (pytania kontrolne kwalifikujące studentów do właściwych grup badawczych) oraz stażu pracy, uwzględniającego odbyte przez nich praktyki i staże studenckie.

Studenci będący w trakcie studiów I lub II stopnia stanowili 82% wszystkich badanych, studenci studiów podyplomowych 18%, z kolei 26% spośród wszystkich badanych zadeklarowało dodatkowo, że pracuje zawodowo.

W badanej próbie 71% respondentów była w trakcie studiów dziennych, a 30% w trakcie trwania studiów niestacjonarnych.

Na pytanie dotyczące stażu pracy większość ankietowanych stwierdziła, że ma doświadczenie zawodowe, wynoszące do 6 miesięcy (40%), z kolei dla 27% staż pracy wynosi od roku do 5 lat, dla 12% powyżej 7 miesięcy do roku – łącznie staż pracy do 5 lat ma 79% ankietowanych. Pozostali (9%) mieli doświadczenie zawodowe od 6 do 11 lat, z kolei staż pracy powyżej 11 lat zadeklarowało 7% ankietowanych, a 6% stwierdziło, że nie ma żadnego doświadczenia zawodowego.

Grupa pierwsza stanowiła 43% badanej zbiorowości. Wśród studentów studiów dziennych 4% pracuje zawodowo, a 1% kształci się dodatkowo na studiach niestacjonarnych.

Spośród badanych w grupie pierwszej 18% ma staż pracy, uwzględniający praktyki zawodowe nie dłuższy niż 6 miesięcy, z kolei dla 14% staż pracy wynosił od jednego roku do pięciu lat, 6% studentów ma staż pracy powyżej 7 miesięcy do jednego roku, a 1% badanych określiło swój staż pracy jako mieszczący się w przedziale od 6 do 11 lat. Spośród badanych w grupie pierwszej 5% zadeklarowało, że w trakcie studiów nie podjęło pracy.

W badaniach z grupy drugiej udział wzięło 11% spośród wszystkich objętych badaniem studentów, z czego 6% zadeklarowało, że pracuje zawodowo. Spośród studentów z grupy drugiej 1% ma staż pracy uwzględniający praktyki zawodowe poniżej 6 miesięcy, również 1% ma staż pracy powyżej 7 miesięcy do 1 roku, kolejne 1% studentów ma staż pracy powyżej 11 lat. Staż pracy powyżej jednego roku do 5 lat zadeklarowało 6% ankietowanych, z kolei 2% pracuje od 6 do 11 lat.

Studenci studiów podyplomowych (trzecia grupa badawcza) stanowili 18% wszystkich badanych, spośród nich 17% zadeklarowało pracę zawodową, a 1% uczestnictwo w studiach stacjonarnych I lub II stopnia. Po 6% studentów zadeklarowało staż pracy, uwzględniający praktyki studenckie powyżej 1 roku do 5 lat, powyżej 6 do 11 lat oraz powyżej 11 lat. Jedynie 1% nie ma doświadczenia zawodowego.

Grupa czwarta stanowiła 27% całej poddanej badaniu populacji. W grupie tej 21% studentów zadeklarowało, że ma staż pracy, uwzględniający praktyki studenckie poniżej 6 miesięcy, 5% stwierdziło, że ich staż pracy wynosi od 7 miesięcy do roku, z kolei 1% zaznaczył staż pracy powyżej roku do 5 lat.

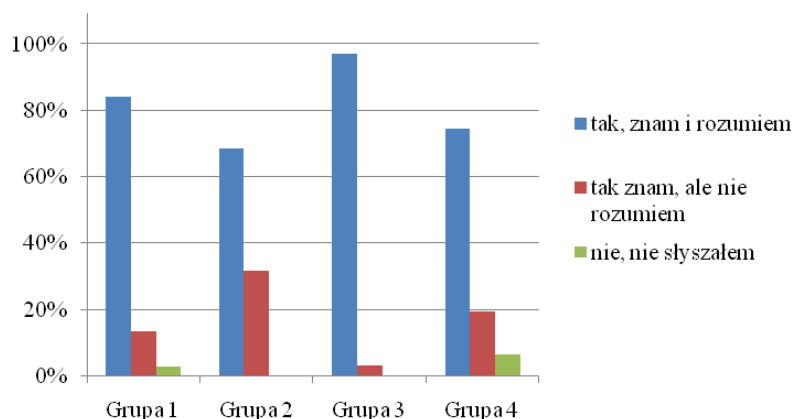
Wśród badanej populacji najwięcej pracujących zawodowo znalazło się w grupie czwartej (studia podyplomowe), a najmniej wśród studentów stacjonarnych, co wydaje się być zasadne. Zaskakującym wynikiem jest jednak udział pracujących zawodowo w grupie drugiej – studenci studiów niestacjonarnych, w której to jedynie 6% pracuje zawodowo. Przedmiotem dalszych badań może być zatem próba odpowiedzi na pytanie: dlaczego mała liczba studentów studiów niestacjonarnych jest aktywna zawodowo?

4.2. Część badawcza

W części badawczej poproszono studentów o udzielenie odpowiedzi na pytania dotyczące wiedzy z zarządzania projektami, realizacji lub uczestnictwa w projektach oraz przydatności zarządzania projektami w przyszłej/obecnej pracy zawodowej. Ankietowanych poproszono również o wyszczególnienie umiejętności jakimi powinien odznaczać się menedżer.

Czy zna i rozumie Pan/Pani pojęcie zarządzania projektami?

W badanej próbie 82% wszystkich studentów zna i rozumie pojęcie zarządzanie projektami, 15% stwierdziło, że zna, ale nie rozumie tego pojęcia, a 3%, że o nim nie słyszało. Odpowiedzi w poszczególnych grupach przedstawia rys. 1.

Rys. 1. Znajomość i zrozumienie pojęcia zarządzania projektami przez poszczególne grupy badawcze
Fig. 1. Knowledge and understanding of the concept of project management by individual research groups

Źródło: Opracowanie własne.

W grupie pierwszej (studenci studiów stacjonarnych Wydziału Organizacji i Zarządzania) 84% ankietowanych ze wszystkich grup zna i rozumie pojęcie zarządzania projektami, 13% zna, ale nie rozumie tego pojęcia, a 3% nigdy o nim nie słyszało.

W grupie drugiej (studenci studiów niestacjonarnych Wydziału Organizacji i Zarządzania) 68% ankietowanych zna i rozumie pojęcie zarządzania projektami, z kolei 32% zna, ale nie rozumie tego pojęcia.

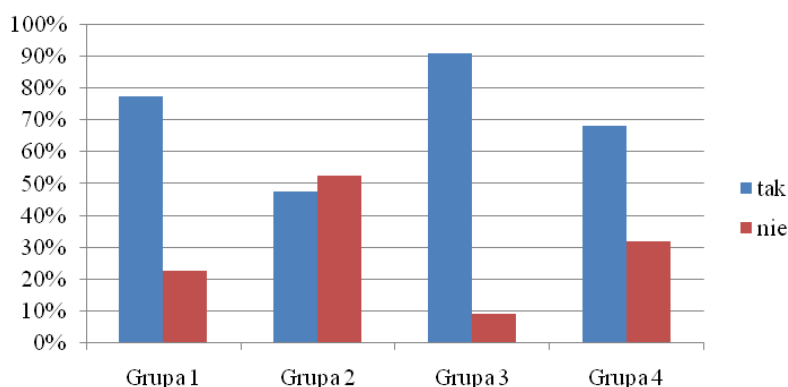
W grupie trzeciej (studenci studiów podyplomowych Wydziału Organizacji i Zarządzania), zna i rozumie pojęcie zarządzania projektami 97%, z kolei zna, ale nie rozumie tego pojęcia jedynie 3%.

W grupie czwartej (studenci studiów stacjonarnych na Wydziale Inżynierii Środowiska Politechniki Śląskiej) 74% zna i rozumie pojęcie zarządzania projektami, 19% zna, ale go nie rozumie, a 6% nigdy o nim nie słyszało.

Czy uczestniczył/a Pan/Pani w projektach?

Na pytanie drugie większość ankietowanych zadeklarowała uczestnictwo w projektach (74%), jedynie 26% ankietowanych nie uczestniczyła w planowaniu lub realizacji żadnego projektu. Poniżej przedstawiono rozkład odpowiedzi na to pytanie w podziale na poszczególne grupy badawcze – rys. 2.

W grupie pierwszej 78% badanych uczestniczyło w projektach, w grupie drugiej większość ankietowanych nigdy nie brała udziału w projekcie, z kolei w grupie czwartej 68% badanych miała już okazję realizować projekt. W grupie trzeciej (studentów studiów podyplomowych) najwięcej osób zadeklarowało uczestnictwo w projekcie (91%).

Rys. 2. Rozkład odpowiedzi dotyczący uczestnictwa w projektach w podziale na poszczególne grupy badawcze

Fig. 2. The distribution of responses for participation in projects by individual research groups

Źródło: Opracowanie własne.

Czy wykonywał/a lub wykonuje lub będzie wykonywał/a Pan/Pani, któreś z następujących działań?

W pytaniu trzecim wyszczególniono przykłady pięciu projektów i poproszono ankietowanych o zaznaczenie, który z nich badani zrealizowali, obecnie realizują, a który planują zrealizować. Tabela 1 zawiera zbiorcze odpowiedzi na powyższe pytanie.

Tabela 1

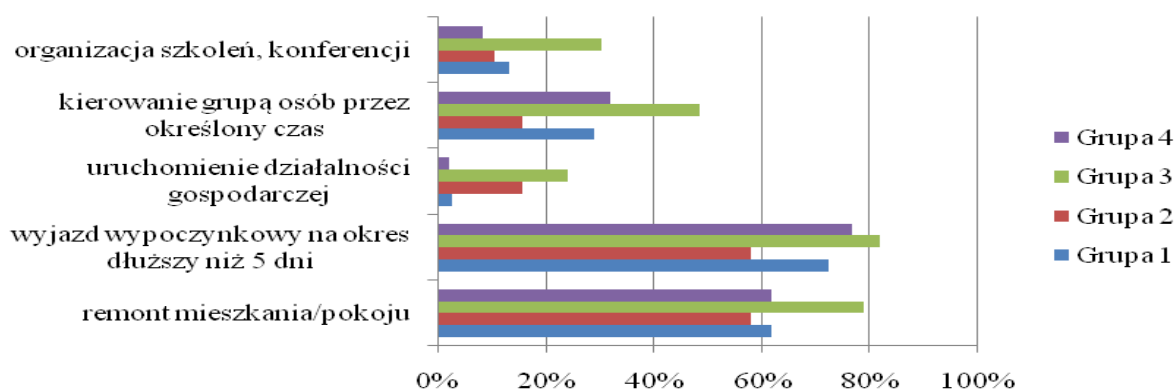
Uczestnictwo w przedsięwzięciach

	Wykonywał/a	Wykonuje	Planuje wykonać
remont mieszkania/pokoju	65%	10%	29%
wyjazd wypoczynkowy na okres dłuższy niż 5 dni	74%	5%	39%
uruchomienie działalności gospodarczej	8%	2%	35%
kierowanie grupą osób przez określony czas	32%	19%	25%
organizacja szkoleń, konferencji	15%	6%	25%

Źródło: Opracowanie własne.

Wszystkie przedstawione w pytaniu przedsięwzięcia są projektami. Każdy z ankietowanych zaznaczył co najmniej jedno przedsięwzięcie w każdej z kolumn. W pytaniu wcześniejszym 26% ankietowanych stwierdziła, że nie uczestniczyła w projekcie, jednakże biorąc pod uwagę wyniki uzyskane z tego pytania można stwierdzić, że ankietowani uczestniczą w projektach, ale w sposób nieświadomy.

86% wszystkich ankietowanych przyznało, że zakończyło realizację któregoś z wyszczególnionych przykładowo projektów. Najwięcej ankietowanych wykonało projekt dotyczący wyjazdu wypoczynkowego na okres dłuższy niż 5 dni (74%), z kolei 39% badanych planuje go zrealizować. Rozkład odpowiedzi w podziale na poszczególne grupy przedstawia rys. 3.

Rys. 3. Rozkład odpowiedzi dotyczący zakończenia realizacji przykładowych przedsięwzięć w podziale na poszczególne grupy badawcze

Fig. 3. The distribution of responses for the completion of the sample projects by individual research groups

Źródło: Opracowanie własne.

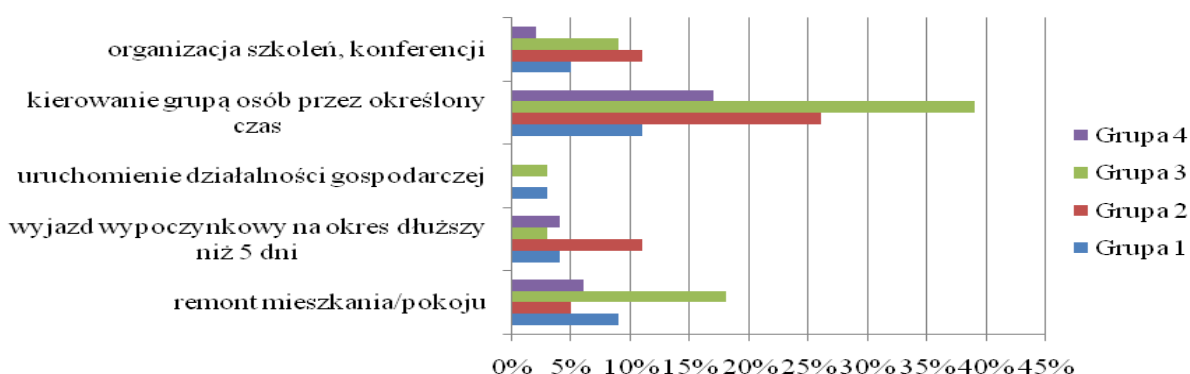
W grupie pierwszej najczęściej ankietowanych wskazało na zrealizowanie takich przedsięwzięć jak: remont mieszkania/pokoju (62%) oraz wyjazd wypoczynkowy (72%). Spośród badanych w grupie pierwszej, którzy zadeklarowali brak uczestnictwa w projektach (pytanie 3), 71% przyznało, że zrealizowało projekt dotyczący wyjazdu wypoczynkowego, z kolei 47% stwierdziło, że przeprowadziło remontowało mieszkanie/pokój, 12% kierowało grupą osób w określonym przedziale czasu, a 6% zorganizowało szkolenie/konferencję.

W grupie drugiej po 58% ankietowanych stwierdziło, że wykonywało już projekt polegający na przeprowadzeniu remontu mieszkania/pokoju oraz organizacji wyjazdu wypoczynkowego. Spośród studentów z grupy drugiej, którzy w pytaniu wcześniejszym zadeklarowali brak uczestnictwa w projektach po 32% badanych przyznało, że zrealizowało takie projekty jak: remont mieszkania czy wyjazd wypoczynkowy, z kolei po 5% stwierdziło, że wykonało takie projekty jak: uruchomienie działalności gospodarczej czy kierowanie grupą osób w określonym przedziale czasowym. W grupie tej 21% studentów przyznało, że nie zakończyło realizacji żadnego z wyszczególnionych przykładów projektów.

W grupie trzeciej 27% studentów stwierdziło, że zrealizowało projekt dotyczący wyjazdu wypoczynkowego, a 26% przeprowadziło remont mieszkania/pokoju. Spośród ankietowanych w tej grupie, którzy w pytaniu wcześniejszym zadeklarowali brak uczestnictwa w projektach, po 6% ankietowanych przyznało, że przeprowadziło remontu mieszkania, zorganizowało wyjazd wypoczynkowy oraz otworzyło działalność gospodarczą. Spośród badanych w tej grupie 3% zakończyła projekty obejmujące kierowanie grupą osób w skończonym przedziale czasowym oraz organizacji szkoleń czy konferencji. Również 3% spośród wszystkich ankietowanych z grupy trzeciej przyznało, że nie wykonywało żadnego z podanych przykładów projektów.

W grupie czwartej 77% badanych zrealizowało projekt dotyczący wyjazdu wypoczynkowego, 62% przeprowadziło remont mieszkania/pokoju, a 32% miało okazję kierować grupą osób przez określony czas. Spośród studentów, którzy w pytaniu wcześniejszym stwierdzili brak uczestnictwa w projektach najczęściej ankietowanych (19%) zakończyło realizację remontu mieszkania/pokoju, 13% wyjazdu wypoczynkowego, 6% kierowało grupą osób przez określony czas, a 4% zorganizowało szkolenia/konferencje. Z grupy czwartej 9% badanych nie zrealizowało żadnego z podanych projektów.

W trakcie realizacji projektu jest 30% wszystkich ankietowanych. Najwięcej studentów obecnie kieruje grupą osób w określonym przedziale czasu (19%), następnie 10% badanych jest w trakcie wykonywania remontu mieszkania/pokoju, 6% organizuje obecnie szkolenia/konferencje, a 5% wyjazd wypoczynkowy, jedynie 2% wszystkich ankietowanych zadeklarowało, że jest właśnie w trakcie otwierania działalności gospodarczej.

Rys. 4. Rozkład odpowiedzi dotyczący obecnego uczestnictwa w realizacji przykładowych przedsięwzięć w podziale na poszczególne grupy badawcze

Fig. 4. The distribution of responses for the current participation in the implementation of exemplary projects by individual research groups

Źródło: Opracowanie własne.

W grupie pierwszej najczęściej studentów nie wykonuje obecnie żadnego z pięciu przykładów projektów (22%). Najwięcej osób jest w trakcie realizacji projektu polegającego na kierowaniu grupą osób (11%), a 9% przeprowadza obecnie remont mieszkania/pokoju. Spośród osób, które zadeklarowały brak uczestnictwa w projektach 18% przyznało, że obecnie nie jest w trakcie realizacji żadnego z wyszczególnionych przykładów przedsięwzięć, pozostali ankietowani po 4% wskazali na obecne wykonywanie projektu dotyczącego kierowania grupą oraz organizacji szkoleń czy konferencji.

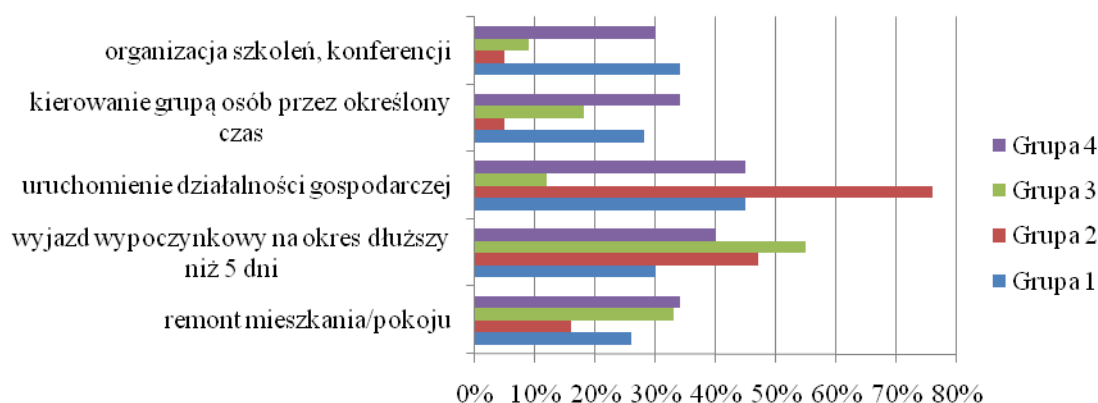
W grupie drugiej najczęściej osób jest w trakcie realizacji projektu polegającego na kierowaniu grupą osób w skończonym przedziale czasowym (26%), inni ankietowani z tej grupy organizują wyjazd wypoczynkowy lub szkolenia/konferencje (po 11%), a 5% przeprowadza obecnie remont mieszkania. Spośród studentów, którzy nie uczestniczyli w projektach 42% przyznało, że obecnie nie wykonuje żadnego z przykładowych projektów.

Jedynie 3% studentów spośród 9%, którzy w pytaniu wcześniejszym przyznało, że nie uczestniczyło w realizacji projektów podtrzymało swoją opinię w tym pytaniu.

W grupie trzeciej 39% studentów kieruje obecnie grupą osób, 18% jest w trakcie remontu mieszkania/pokoju, a 9% organizuje szkolenia/konferencje. Po 3% badanych zadeklarowało realizowanie obecnie projektu polegającego na wyjeździe wypoczynkowym oraz uruchomieniu własnej działalności gospodarczej.

W grupie czwartej 30% potwierdziło brak realizacji (obecnie) każdego z podanych przykładów projektów. Kieruje grupą osób w określonym przedziale czasowym 17% ankietowanych, 6% przeprowadza remont mieszkania, 4% organizuje wyjazd wypoczynkowy, a jedynie 2% jest w trakcie organizacji szkoleń/konferencji.

W badanej próbie 71% wszystkich studentów uczestniczących w badaniach zadeklarowało, że planuje wykonać któreś z podanych przykładowych rodzajów projektów. Najwięcej ankietowanych stwierdziło, że planuje wyjazd wypoczynkowy, obejmujący okres powyżej 5 dni, następnie 35% chce uruchomić własną działalność gospodarczą, a 29% przygotowuje się do przeprowadzenia remontu mieszkania, z kolei po 25% badanych planuje przeprowadzenie projektu, polegającego na kierowaniu grupą osób przez określony czas oraz organizację szkoleń/konferencji. Rozkład odpowiedzi w podziale na grupy badawcze przedstawiono poniżej.

Rys. 5. Rozkład odpowiedzi dotyczący planu realizacji przykładowych rodzajów przedsięwzięć w podziale na poszczególne grupy badawcze

Fig. 5. The distribution of responses for a plan of implementation of exemplary types of projects by individual research groups

Źródło: Opracowanie własne.

W grupie pierwszej najwięcej osób planuje uruchomienie działalności gospodarczej (45%), 34% planuje organizację szkoleń/konferencji, a 30% zorganizowanie wyjazdu wypoczynkowego. 28% badanych planuje kierowanie grupą osób przez określony czas oraz 26% przeprowadzenie remontu mieszkania/pokoju. Spośród osób, które zadeklarowały brak uczestnictwa w projekcie (22% odpowiedzi negatywnych w pytaniu wcześniejszym) 7% respondentów stwierdziło, że nie planuje przeprowadzenia żadnego z wyszczególnionych

przedsięwzięć. Wyjazdy wypoczynkowy planuje zorganizowanie 9% badanych, a 7% uruchomienie działalności.

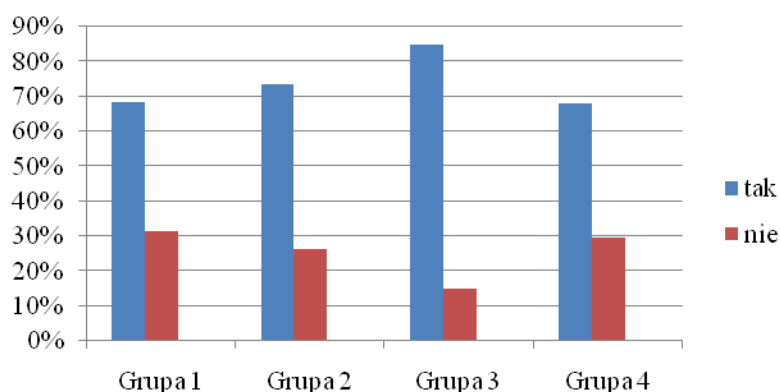
W grupie drugiej 47% badanych planuje zorganizowanie wyjazdu wypoczynkowego, po 16% przeprowadzenie remontu mieszkania oraz uruchomienie działalności, a po 5% respondentów planuje kierować grupą osób przez określony czas oraz zorganizować szkolenia/konferencje. Spośród 53% osób, które w tej grupie przyznało, że nie uczestniczyło w projektach 26% planuje zorganizowanie wyjazdu wypoczynkowego, 16% przeprowadzenie remontu mieszkania, a 21% nie planuje przeprowadzenia żadnego z podanych przykładów projektów.

W grupie trzeciej najwięcej osób (55%) planuje przeprowadzenie wyjazdu wypoczynkowego, 33% remontu mieszkania/pokoju, 18% planuje kierowanie grupą osób przez określony czas, a 12% uruchomienie działalności gospodarczej. Spośród 9% respondentów, którzy zadeklarowali brak uczestnictwa w projektach 6% planuje kierować grupą osób przez określony czas, z kolei 3% chce uruchomić działalność gospodarczą.

W grupie czwartej najwięcej studentów planuje otworzyć własną działalność gospodarczą (45%), następnie zorganizować wyjazd wypoczynkowy (40%) oraz przeprowadzić remont mieszkania/pokoju i kierować grupą osób przez określony czas (po 34%). Najmniej – 30% osób zadeklarowało, że planuje zorganizowanie szkolenia, konferencji. Spośród badanych, którzy nie uczestniczyli w projektach – 11% nie planuje wykonania żadnego z wyszczególnionych przykładów projektów, 19% planuje uruchomienie działalności gospodarczej, a 15% organizację wyjazdu wypoczynkowego.

Czy na co dzień korzysta Pan/Pani z elementów zarządzania projektami – w życiu prywatnym lub w pracy?

Większość wszystkich ankietowanych (72%) stwierdziła, że korzysta z elementów zarządzania projektami w życiu prywatnym lub w pracy. Na rys. 6 przedstawiono odpowiedź na powyższe pytanie w podziale na poszczególne grupy badawcze.

Rys. 6. Rozkład odpowiedzi dotyczący korzystania z elementów zarządzania projektami w podziale na poszczególne grupy badawcze

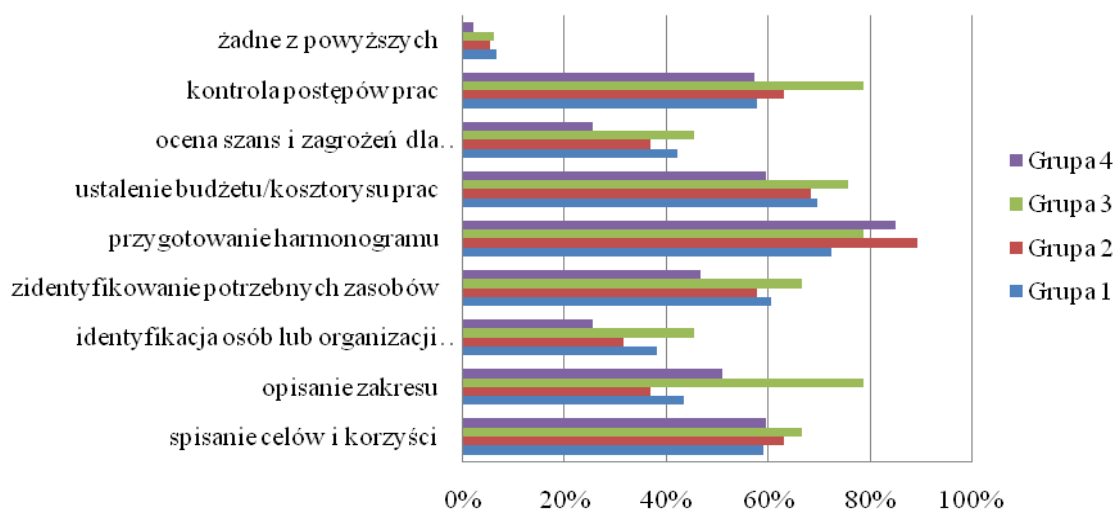
Fig. 6. The distribution of responses for the use of the project management elements by individual research groups

Źródło: Opracowanie własne.

W grupie pierwszej (studenci studiów stacjonarnych Wydziału Organizacji i Zarządzania) 68% studentów korzysta z elementów zarządzania projektami, w grupie drugiej (studenci studiów podyplomowych Wydziału Organizacji i Zarządzania) 74%, w grupie czwartej (studenci studiów stacjonarnych na Wydziale Inżynierii Środowiska Politechniki Śląskiej) 68%. Najwięcej respondentów zadeklarowało posługiwanie się elementami zarządzania projektami w grupie trzeciej, w której znaleźli się studenci studiów podyplomowych Wydziału Organizacji i Zarządzania – 85%.

Czy korzystał/a Pan/Pani w praktyce z następujących narzędzi?

Na wszystkich ankietowanych, którzy w pytaniu wcześniejszym stwierdzili, że nie korzystają z elementów zarządzania projektami jedynie 5% pottrzymało swoją opinię. Spośród wszystkich ankietowanych najwięcej osób (79%) przygotowuje harmonogram, 68% ustala budżet/kosztorys prac, 62% kontroluje postęp prac, 61% spisuje cele i korzyści, wynikające z realizacji przez siebie przedsięwzięć. Pozostały rozkład odpowiedzi w podziale na poszczególne grupy badawcze przedstawiono na rys. 7.

Rys. 7. Wykorzystywanie narzędzi zarządzania projektami przez poszczególne grupy badawcze

Fig. 7. The use of project management tools by different research groups

Źródło: Opracowanie własne.

W grupie pierwszej jedynie 7% z 32% respondentów, którzy w pytaniu wcześniejszym nie korzystali z elementów zarządzania projektami podtrzymało swoją opinię. Pozostali respondenci najczęściej opracowują harmonogram (72%), ustalają budżet (70%) oraz identyfikują zasoby potrzebne do realizacji przedsięwzięcia (61%).

W grupie drugiej spośród 26% osób, które w pytaniu wcześniejszym nie korzystały z elementów zarządzania projektami, swoją opinię podtrzymało 5%. W tej grupie respondentów najczęściej opracowywano harmonogram (89%), następnie ustalano budżet przedsięwzięcia (68%), kontrolowano postęp realizacji oraz spisywano cele i korzyści, wynikające z projektu (po 63%).

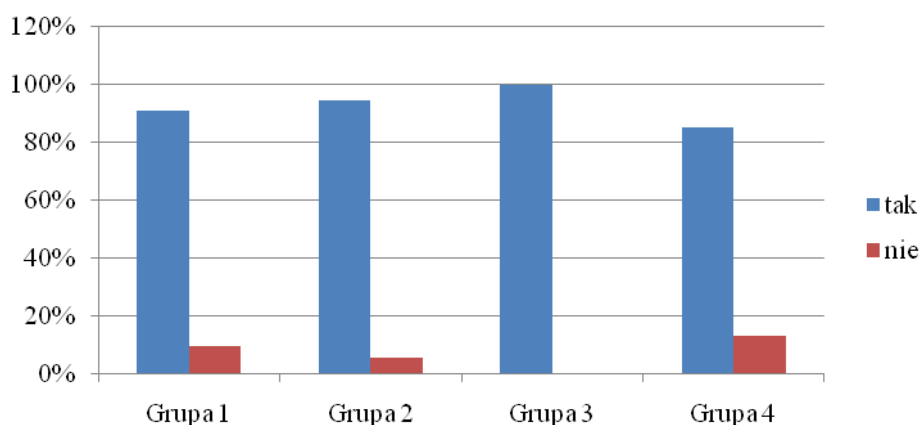
W grupie trzeciej z 15% studentów, którzy stwierdzili, że nie korzystają z elementów zarządzania projektami swoją opinie potwierdziło 6%. Ankietowani z tej grupy najczęściej korzystali z opisu zakresu przedsięwzięcia, harmonogramu oraz kontroli postępów prac (po 79%), w drugiej kolejności z ustalenia kosztorysu prac, a następnie ze spisania celów i korzyści oraz zidentyfikowania potrzebnych zasobów (po 67%).

W grupie czwartej, w której 32% osób nie korzysta z narzędzi zarządzania projektami, jedynie 2% pottrzymało swoje zdanie. W tej grupie najwięcej osób korzysta z harmonogramu (85%), a następnie ze spisania celów i korzyści oraz kosztorysu prac (po 60%).

Czy uważa Pan/Pani, że wiedza z zarządzania projektami będzie/jest przydatna w Pana/Pani przyszłej/obecnej pracy?

Spośród wszystkich biorących udział w badaniu studentów 91% zadeklarowało, że wiedza z zarządzania projektami jest/będzie przydatna w przyszłej lub obecnej pracy zawodowej.

W grupie pierwszej 91% studentów zadeklarowało przydatność wiedzy zarządzania projektami w pracy zawodowej, w grupie drugiej 95% respondentów, w grupie czwartej 85%, z kolei w grupie trzeciej wszyscy ankietowani (100%) stwierdzili, że wiedza z zarządzania projektami jest przydatna w przyszłej lub obecnej pracy zawodowej.

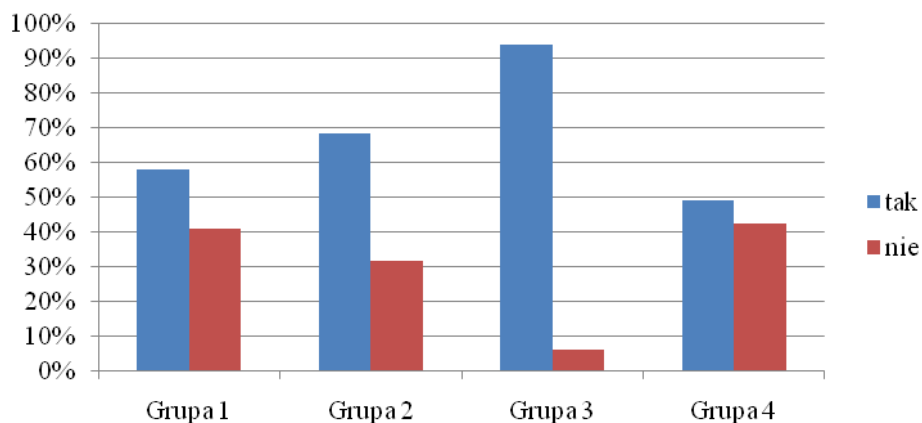
Rys. 8. Opinia poszczególnych grup badawczych, dotycząca przydatności zarządzania projektami w pracy zawodowej

Fig. 8. Opinion individual research groups concerning the suitability of project management work

Źródło: Opracowanie własne.

Czy będzie się Pan/Pani starał/a o podnoszenie kwalifikacji z obszaru zarządzania projektami?

Spośród wszystkich poddanych badaniu studentów 63% zadeklarowało chęć podniesienia kwalifikacji z obszaru zarządzania projektami. Rozkład na to pytanie w podziale na poszczególne grupy badawcze przedstawiono poniżej.

Rys. 9. Chęć do podnoszenia kwalifikacji z obszaru zarządzania projektami poszczególnych grup badawczych

Fig. 9. Willingness to improve qualifications in the area of project management of individual research groups

Źródło: Opracowanie własne.

W grupie pierwszej (studenci studiów stacjonarnych Wydziału Organizacji i Zarządzania) 58% respondentów zadeklarowało chęć podniesienia kwalifikacji z zarządzania projektami. W grupie drugiej (studenci studiów niestacjonarnych Wydziału Organizacji i Zarządzania) potrzebę zwiększenia swoich kwalifikacji potwierdziło 68%. Najwięcej respondentów chce podnieść kwalifikację z zarządzania projektami w grupie trzeciej (studenci studiów podyplomowych Wydziału Organizacji i Zarządzania), z kolei najmniej (49%) w grupie czwartej (studenci studiów stacjonarnych na Wydziale Inżynierii Środowiska Politechniki Śląskiej) oraz w grupie pierwszej, w której analogicznie 42% studentów nie widzi potrzeby poniesienia swoich kwalifikacji z tego obszaru.

Jakie umiejętności zdaniem Pana/Pani powinien mieć menedżer?

Studenci poproszeni o wyszczególnienie umiejętności, które ich zdaniem powinien mieć menedżer zidentyfikowali 82 cechy. Jedynie 15% badanych nie podało żadnej umiejętności menedżera. Spośród pozostałych respondentów ankietowani najczęściej zwracali uwagę na następujące umiejętności, którymi powinien charakteryzować się menedżer odpowiedzialny za zarządzanie projektami (przedsięwzięciami) w organizacji:

- Umiejętność zarządzania grupą/zespołem (27%).
- Umiejętność komunikacji (26%).
- Dobra organizacja pracy (17%).
- Umiejętność planowania i organizacji pracy (13%).
- Kreatywność (11%).
- Umiejętność podejmowania decyzji (10%).
- Asertywność (9%).
- Sumienność (6%).
- Odpowiednie kompetencje (6%).

- Odporność na stres (6%).
- Umiejętność rozwiązywania konfliktów/problemów (6%).
- Doświadczenie (6%).
- Otwartość (5%).
- Charyzma (5%).
- Umiejętność motywowania innych (5%).
- Zdecydowanie (5%).

Pozostałe, wyszczególnione przez respondentów umiejętności menedżerskie osiągnęły poniżej 5% wszystkich wskazań, przez co nie zostały wzięte pod uwagę jako umiejętności postrzegane przez studentów za kluczowe. Rozkład odpowiedzi dla poszczególnych grup badawczych przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2

Umiejętności menedżera w podziale na poszczególne grupy badawcze

Umiejętności wyszczególnione przez respondentów	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4
sumienność	5%	16%	6%	4%
kreatywność	8%	26%	6%	15%
dobra organizacja pracy	17%	5%	6%	30%
odpowiednie kompetencje	5%	5%	6%	6%
odporność na stres	9%	5%	6%	0%
umiejętność rozwiązywania konfliktów/problemów	4%	21%	9%	0%
otwartość	4%	11%	0%	9%
doświadczenie	3%	16%	12%	2%
asertywność	9%	11%	12%	4%
charyzma	8%	0%	0%	4%
umiejętność planowania i organizacji pracy	12%	11%	27%	6%
umiejętność podejmowania decyzji	12%	0%	18%	4%
umiejętność motywowania innych	4%	0%	12%	2%
zdecydowanie	4%	0%	6%	6%
brak odpowiedzi	14%	0%	15%	23%

Źródło: Opracowanie własne.

Dla grupy pierwszej najważniejszą umiejętnością menedżera jest dobra organizacja pracy (17%), na drugim miejscu umiejętność planowania i organizacji pracy oraz umiejętność podejmowania decyzji (po 12%). W grupie pierwszej 14% respondentów nie wyszczególniło żadnej umiejętności menedżerskiej.

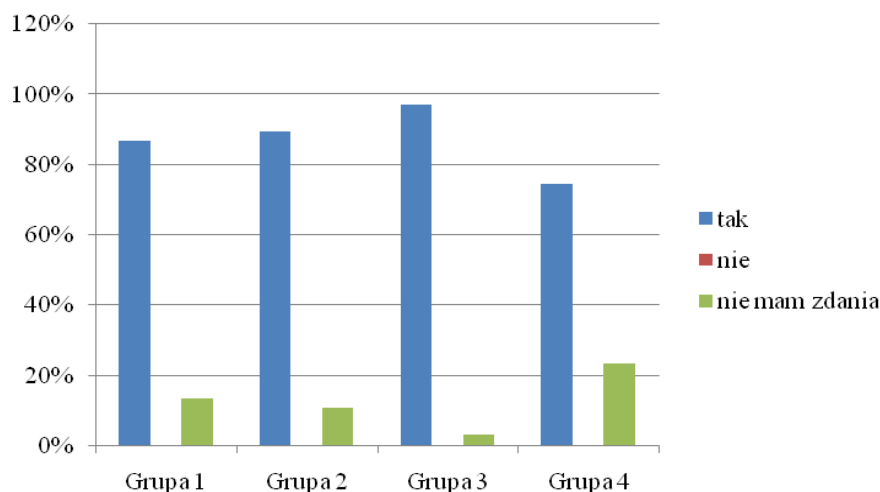
Studenci z grupy drugiej za najistotniejszą umiejętność menedżerską na pierwszym miejscu wyszczególnili kreatywność (26%), następnie umiejętność rozwiązywania konfliktów/problemów (21%), z kolei sumienność oraz doświadczenie (po 16%) znalazły się na trzecim miejscu. W grupie drugiej wszyscy badani zidentyfikowali umiejętności menedżera.

W grupie trzeciej najważniejszą umiejętnością menedżera jest umiejętność planowania i organizacji pracy (27%). Jako drugą cechę ankietowani najczęściej wskazywali na umiejętność podejmowania decyzji (18%), a następnie na doświadczenie, asertywność oraz umiejętność motywowania innych (po 12%). Z tej grupy 15% respondentów nie wyszczególniła żadnych umiejętności menedżerskich.

Najwięcej studentów z grupy czwartej nie było w stanie wskazać na istotne cechy, którymi ich zdaniem powinien charakteryzować się menedżer (23%). Pozostali respondenci najczęściej zwracali uwagę na umiejętność dobrej organizacji pracy (30%), a następnie na kreatywność (15%). Pozostałe odpowiedzi respondentów z grupy czwartej osiągnęły poniżej 10% wskazań.

Czy uważa Pan/Pani, że zarządzanie projektami jest przydatne w pełnieniu funkcji menedżera?

Spośród wszystkich respondentów 86% uważa, że zarządzanie projektami jest przydatne w pełnieniu funkcji menedżera. Żaden z ankietowanych nie zaznaczył negatywnej odpowiedzi na to pytanie, jednakże 14% stwierdziło, że nie ma zdania w tym temacie. Rozkład odpowiedzi dla poszczególnych grup badawczych został przedstawiony na rys. 10.

Rys. 10. Opinia o przydatności zarządzania projektami w pełnieniu funkcji menedżera w podziale na poszczególne grupy badawcze

Fig. 10. Opinion about the suitability of the project management role as manager by individual research groups

Źródło: Opracowanie własne.

Najwięcej odpowiedzi twierdzących odnotowano wśród studentów studiów podyplomowych (grupa trzecia) – 97%, z kolei najmniej wśród studentów z grupy czwartej.

Respondenci poproszeni o uzasadnienie swojej odpowiedzi najczęściej wskazywali na następujące aspekty:

1. Zarządzanie projektami ułatwia proces zarządzania, w tym zarządzania przedsięwzięciami (8%).
2. Menedżer powinien odznaczać się dobrą organizacją pracy, kontrolowaniem działań oraz starannością ich wykonania, co umożliwi znajomość zarządzania projektami (8%).
3. Zarządzanie projektami usprawnia wykonywanie pracy menedżera (6%).
4. Zarządzanie projektami pozwala uniknąć porażki w prowadzeniu projektów i osiągnąć sukces (5%).

Pozostałe odpowiedzi respondentów otrzymały poniżej 5% wszystkich wskazań. 43% ankietowanych nie uzasadniło swojej odpowiedzi.

W grupie pierwszej 36% studentów nie uzasadniło odpowiedzi na temat przydatności zarządzania projektami w pełnieniu funkcji menedżera. Pozostali respondenci najczęściej wskazywali na uzasadnienie drugie, przedstawione powyżej (12%) oraz pierwsze (9%). Na miejscu trzecim respondenci najczęściej wskazywali, że zarządzanie projektami wspomaga określenie tego co należy wykonać w przedsięwzięciu i pozwala na przypisanie konkretnych osób do realizacji zadań – 8% wskazań.

Tabela 3

Uzasadnienie przydatności zarządzania projektami
w pełnieniu funkcji menedżera podane przez grupę 1

Uzasadnienie przydatności	Grupa 1
Brak uzasadnienia	36%
Menedżer powinien odznaczać się dobrą organizacją pracy, kontrolowaniem działań oraz starannością ich wykonania, co umożliwi znajomość zarządzania projektami	12%
Zarządzanie projektami ułatwia proces zarządzania, w tym zarządzania przedsięwzięciami	9%
Zarządzanie projektami wspomaga określanie tego, co należy wykonać i przypisanie konkretnych osób do zadań	8%
Zarządzanie projektami usprawnia wykonywanie pracy menedżera	7%

Źródło: Opracowanie własne.

W grupie drugiej najczęstszym uzasadnieniem odpowiedzi była opinia stwierdzająca, że każda wiedza jest przydatna (68%), na drugim miejscu respondenci najczęściej wskazywali na uzasadnienie drugie z listy powyżej (11%).

Tabela 4

Uzasadnienie przydatności zarządzania projektami
w pełnieniu funkcji menedżera podane przez grupę 2

Uzasadnienie przydatności	Grupa 2
Brak uzasadnienia	5%
Każda wiedza jest przydatna	68%
Menedżer powinien odznaczać się dobrą organizacją pracy, kontrolowaniem działań oraz starannością ich wykonania, co umożliwi znajomość zarządzania projektami	11%
Zarządzanie projektami usprawnia wykonywanie pracy menedżera	5%
Zarządzanie projektami pozwala uniknąć porażki w prowadzeniu projektów i osiągnąć sukces	5%
Menedżerom z branży IT zarządzanie projektami nie jest potrzebne	5%

Źródło: Opracowanie własne.

W grupie trzeciej respondenci potrzebę znajomości zarządzania projektami przez menedżera najczęściej uzasadniali przez korzyść, jaką zarządzanie projektami daje firmie oraz jej pracownikom (39% wyszczególnień). Uzasadnieniem respondentów, którzy nie mieli zdania na temat przydatności zarządzania projektami w byciu menedżerem było przeświadczenie, że menedżerowie z branży IT nie potrzebują znać zarządzania projektami.

Tabela 5

Uzasadnienie przydatności zarządzania projektami
w pełnieniu funkcji menedżera podane przez grupę 3

Uzasadnienie przydatności	Grupa 3
Brak	0%
Zarządzanie projektami jest korzystne dla firmy i jej pracowników	39%
Menedżerom z branży IT zarządzanie projektami nie jest potrzebne	15%
Zarządzanie projektami pomaga w realizacji projektów zgodnie z czasem, budżetem i zgodnie z wymogami klienta	9%
Zarządzanie projektami pozwala uniknąć porażki w prowadzeniu projektów i osiągnąć sukces	6%
Zarządzanie projektami nadaje określony zestaw cech i umiejętności menedżerowi	6%
Zarządzanie projektami porządkuje zadania do wykonania	6%
Zarządzanie projektami pomaga kierować zespołem	6%

Źródło: Opracowanie własne.

W grupie czwartej respondenci najczęściej uzasadniali swoją odpowiedź stwierdzeniem, że zarządzanie projektami sprzyja rozwojowi firmy (47%), na drugim miejscu studenci najczęściej wyszczególniali, że zarządzanie projektami jest korzystne dla firmy i jej pracowników. Pozostały rozkład odpowiedzi zawarto w tabeli 6.

Tabela 6

Uzasadnienie przydatności zarządzania projektami
w pełnieniu funkcji menedżera podane przez grupę 4

Umiejętności wyszczególnione przez respondentów	Grupa 4
Brak	0%
Aby działać na korzyść firmy, należy ją rozwijać, co wiąże się z realizacją projektów	47%
Zarządzanie projektami jest korzystne dla firmy i jej pracowników	9%
Zarządzanie projektami pomaga w realizacji projektów zgodnie z czasem, budżetem i zgodnie z wymogami klienta	9%
Zarządzanie projektami pomaga kierować zespołem	6%

Źródło: Opracowanie własne.

5. Podsumowanie

Na podstawie przyjętych założeń oraz przeprowadzonych badań można sformułować następujące wnioski:

1. Badania przeprowadzono w czterech grupach o różnym stopniu posiadanej wiedzy i doświadczenia w zakresie zarządzania projektami. Grupami tymi byli:
 - a. Studenci studiów stacjonarnych na Wydziale Organizacji i Zarządzani – program kursu obejmował minimum 30 godzin zajęć wykładowych, ćwiczeniowych, projektowych i laboratoryjnych.
 - b. Studenci niestacjonarnych studiów na Wydziale Organizacji i Zarządzani – program kursu obejmował 20 godzin zajęć wykładowych i projektowych, jednak w grupie tej znaczny odsetek uczestników badania miał już doświadczenie w zakresie zarządzania projektami.
 - c. Studenci studiów podyplomowych Zarządzanie Projektami w Przedsiębiorstwie, których dwusemestralne studia są nakierowane na rozwój ich kompetencji w zakresie zarządzania projektami, w większości przypadków poparte dużym doświadczeniem w zakresie zarządzania.
 - d. Studenci różnych specjalności wydziału Inżynierii Środowiska, których wiedza i doświadczenie w zakresie zarządzania, a w szczególności zarządzania projektami jest niewielka.

Wielkości grup były zbliżone, wszyscy studenci mieli za sobą kursy zarządzania projektami w wymiarze minimum 20 godzin, jednak ich doświadczenie zawodowe było dość zróżnicowane.

2. Znikoma liczba studentów studiów stacjonarnych pracuje zawodowo, przez co nie ma praktycznej możliwości oszacowania przydatności zarządzania projektami w przyszłej karierze zawodowej. Odbyte praktyki studenckie oraz staże nie pozwoliły na dostrzeżenie potencjału w nabyciu umiejętności menedżera projektu. Zaskakująca jest mała liczba pracujących zawodowo wśród studentów studiów niestacjonarnych, które w swoim założeniu mają umożliwić osobą pracującym pogłębienie swoich kompetencji.
3. W badanych grupach respondentów, znajomość pojęcia „zarządzanie projektami” jest wysoka i wynosi średnio 70-80%, co oznacza, że w badanej grupie jest to pojęcie powszechne znane i rozpoznawalne, jednakże w grupie studentów studiów niestacjonarnych Wydziału Organizacji i Zarządzania nieznaną tego pojęcia kształtowała się na poziomie 32%, co nie jest do końca stwierdzeniem słusznym, bowiem ankietowani z tej grupy w większości niesłusznie uważali, że nie uczestniczą w realizacji projektów oraz nie korzystają z elementów zarządzania projektami. W toku dalszych pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety rozkład odpowiedzi pozwala stwierdzić, że studenci z tej grupy uczestniczą w zarządzaniu projektami w sposób nieświadomy, a jedynie 5% z zadeklarowanych 26% nie korzysta z narzędzi projektowych.
4. Większość respondentów (powyżej 60%) wykorzystuje na co dzień elementy i narzędzia stosowane w zarządzaniu projektami, choć nie zawsze w sposób świadomy. Zapytani wprost i zmuszeni do udzielenia jednoznacznych odpowiedzi: tak nie, nie wiem, studenci studiów stacjonarnych (grupy badawczej I i II) zadeklarowali w 32% niekorzystanie z elementów zarządzania projektami, z kolei wśród studentów studiów niestacjonarnych wartość procentowa wyniosła 26%. Wyszczególniając w następnym pytaniu w kwestionariuszu ankiety poszczególne narzędzia, charakterystyczne dla zarządzania projektami rozkład procentowy uległ diametralnej zmianie – jedynie 7% studentów stacjonarnych WOiZ pottrzymało swoją wcześniejszą odpowiedź, w grupie czwartej 2%, a wśród studentów niestacjonarnych 5%. Najczęściej studenci korzystają z takich elementów/narzędzi jak: harmonogram dla planowanych prac, budżet dla planowanych zadań oraz jasno opisane cele. Wskazuje to na naturalną skłonność do podejmowania działań, służących do porządkowania prac, jakie należy zrealizować. Wyniki wskazują jednak, że rzadko podejmowane są działania w obszarze analizy interesariuszy oraz ryzyka, które to dopiero pozwalają na stwierdzenie, iż w pełni zarządzamy projektem.
5. W badanych grupach świadomość stosowania zasad zarządzania projektami w działaniach realizowanych w pracy lub w środowiskach, w których znajdują się respondenci jest bardzo wysoka (ponad 90% w każdej grupie), jednak tylko 60% widzi konieczność dalszego rozwoju. Spośród wszystkich ankietowanych 86% uważa, że zarządzanie projektami jest przydatne w byciu menadżerem, a 91% deklaruje, że wiedza z tego obszaru przyda im się w przyszłości, jednakże 42% studentów uczestniczących w studiach stacjonarnych nie chce podnosić swoich kompetencji z zakresu zarządzania

projektami, 32% będących studentami studiów niestacjonarnych oraz 49% w grupie czwartej (studenci studiów stacjonarnych Wydziału Inżynierii Środowiska). Potrzebę ciągłego rozwoju w tym zakresie dostrzegają jedynie studenci studiów podyplomowych, co jest dość oczywiste biorąc pod uwagę, że w grupie tej najwięcej osób pracuje zawodowo, wszyscy zadeklarowali uczestnictwo w projektach oraz najwięcej osób korzysta z narzędzi zarządzania projektami. Studenci studiów podyplomowych również w większości zdają sobie sprawę z przydatności zarządzania projektami w przyszłej pracy menedżera.

6. Respondenci wskazali ponad 82 umiejętności, jakie powinien mieć kierownik projektu. Za najważniejsze uznali oni:

- a) zarządzanie grupą/zespołem 27%,
- b) komunikację 26%,
- c) organizację 17%.

Oznacza to, że postrzegają oni osobę kierownika projektu jako kierującego pracą innych osób, a co za tym idzie jako osobę, dla której jednymi z podstawowych umiejętności są tzw. umiejętności miękkie, co znów nie jest w pełni prawdziwym twierdzeniem, bowiem samo słowo „zarządzać”, prócz elementów „miękkich” zawiera w sobie planowanie, podejmowanie decyzji oraz organizowanie, na które m.in. składa się kontrolowanie [8].

7. Respondenci w trakcie prowadzonych badań potwierdzili konieczność znajomości zasad zarządzania projektami, pozwalającą im w przyszłości na efektywniejsze realizowanie powierzonych im zadań.

8. Odnosząc wyniki uzyskanych badań do postawionych głównych założeń badawczych (cel, teza, pytania badawcze) oraz powodów podjęcia decyzji o realizacji badań można stwierdzić, że:

- studenci niebędący studentami studiów podyplomowych nie potrafią w pełni ocenić co jaka wiedza czy umiejętności będą dla przyszłego pracodawcy stanowiły wartość dodaną (pytanie badawcze 1),
- studenci widzą w umiejętności zarządzania projektami ważne i praktyczne narzędzie, służące kierowaniu organizacją i ułatwiające im osiągnięcie celów, lecz nie jest ono postrzegane jako główna kwalifikacja, które pozwalają na zarządzanie przedsiębiorstwem i zmianami (cel). Studenci deklarują przydatność zarządzania projektami, jednakże nie umieją uzasadnić swojego stanowiska (pytanie badawcze 2),
- studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych (grupy I, II, IV) nie upatrują w zarządzaniu projektami kluczowej dla siebie kompetencji w swojej karierze, mimo że na co dzień w sposób nieświadomy korzystają z elementów i narzędzi charakterystycznych dla zarządzania projektami (pytanie badawcze 3),
- przyjęta na potrzeby badań teza okazała się być jedynie w części słuszna, ze względu na duży dysonans w udzielanych odpowiedziach. Studenci uważają, że zarządzanie

projektami jest przydatne w byciu menedżerem, jednakże umiejętności menedżerskie w obszarze projektowym nie są postrzegane przez nich jako kluczowe,

- lekceważąca postawa studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych do zajęć z zarządzania projektami może wynikać przede wszystkim z braku świadomości z praktycznych możliwości zastosowań nabytej wiedzy, jej istotności w pracy zawodowej na stanowisku menedżera oraz powszechności jej stosowania. W trakcie zajęć należy dołożyć większych starań w pokazaniu studentom zależności między nabytą wiedzą teoretyczną a jej praktycznym wykorzystaniem, np. przez tłumaczenie studentom pojęć, narzędzi na podstawie studium przypadku, zaproszenie menedżera czy zorganizowanie wycieczki obrazującej praktyczne zastosowanie narzędzi zarządzania projektami nie tylko w przedsiębiorstwie produkcyjnym, ale również usługowym.

Bibliografia

1. Bukłaha E.: Sukces, skuteczność i efektywność w zarządzaniu projektami. Studia i prace Kolegium Zarządzania i Finansów SGH, Warszawa 2012.
2. Brzóska J., Karbownik A., Kruczek M., Szmal A., Żebrucki Z.: Strategiczna karta wyników w teorii i praktyce, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2011.
3. Frame D.: Zarządzanie projektami w organizacjach, WIG-PRESS, Warszawa 2001.
4. Griffin R.W.: Podstawy zarządzania organizacjami. PWN, Warszawa 2005.
5. Juchniewicz M.: Zastosowanie rozwiązań z zakresu organizacji projektowej w organizacjach w Polsce – wyniki badań. Studia i prace Kolegium Zarządzania i Finansów SGH, Warszawa 2012.
6. Karbownik A., Wodarski K., Tchórzewski: Kształcenie w zarządzaniu projektami z zastosowaniem programu MS Project. Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, seria Organizacja i Zarządzanie, nr 23, Gliwice 2004.
7. Karbownik A., Wodarski K.: Kształcenie menedżerów w zakresie zarządzania projektami. VIII Konferencja Project Management. Warszawa 2004.
8. Karbownik A., Wodarski K.: Wiedza menedżerów w zakresie zarządzania projektami [w:] E. Bojar (red.): Menedżer XXI wieku w warunkach zaostrzającej się konkurencji. Wydawnictwo Politechniki Lubelskiej, Lublin 2005.
9. Karbownik A.: Rola i miejsce zarządzania projektami w przedsiębiorstwie, [w:] W. Sitko (red.): Zarządzanie przedsiębiorstwem – ekonomia, prawo, kultura, etyka, Wyd. Lubelskie Centrum Marketingu Sp. z o.o., Lublin 2004.
10. Karbownik A.: Rola kierownika projektu w procesie zarządzania projektem. Wiadomości Górnicze, nr 6, 2007.
11. Karbownik A., Spalek S.: Krytyczne czynniki sukcesu w zarządzaniu projektami. Przegląd Organizacji, nr 1, 2005.

12. Kerzner H.: Advanced project management. Edycja polska., Helion, Gliwice 2005.
13. Knight J., Thomas R., Angus B.: Zyskowe zarządzanie projektami. MT Biznes, Warszawa 2012.
14. Lixong O.: Management by Projects, Project Perspectives, Vol. XXXV, 2013.
15. Stoner J., Freeman R., Gilbert jr. D.: Kierowanie, PWE, Warszawa 2001.
16. Trocki M. (red): Nowoczesne zarządzanie projektami. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2012.
17. Wachowiak P., Gregorczyk S., Grucza B., Ogonek K.: Kierowanie zespołem projektowym. Wyd. Difin, Warszawa 2004.

Abstract

Project managing is a skill that allows to realize complicated, unique and innovative actions. Such skill should be one of key abilities used to control group of people or even an organization effectively. Students of various departments and specialities of Silesian University of Technology are being prepared to take on themselves the role of project managers. Research data presented within the article show the perception of the role of project manager among them through their experience, actual participation in various projects and future career plans. The results of the research confirmed the importance of the project management skill. Simultaneously, they have confirmed the need of personal development, especially in the area of soft skill- communication and team managing.